

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/463/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5415200659
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5415200659.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa Intrum Justitia Slovakia s.r.o., sídlom Bratislava, Karadžičova 8, IČO: 35 831 154, právne zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Šoltésom, so sídlom tamtiež, proti odporcovi M. C., nar. X.X.XXXX, bytom V. C., Z. XXXX/XX-XX, o zaplatenie sumy 681,08 eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 5C/41/2015-73 zo dňa 18. mája 2015 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** vo výrokoch o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti (bod II. výroku), o náhrade trov konania (bod III. výroku) a o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky (bod IV. výroku).

Rozsudok okresného súdu **z o s t á v a n e d o t k n u t ý** vo výroku o uložení povinnosti odporcovi zaplatiť navrhovateľovi sumu 562,28 eur s príslušenstvom, vrátane povolenia splátok (bod I. výroku).

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 562,28 eur spoločne s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 289,09 eur za obdobie od 10.4.2012 do zaplatenia a zo sumy 264,19 eur za obdobie od 10.3.2012 do zaplatenia, pričom povolil odporcovi tento dlh zaplatiť v splátkach po 60 eur mesačne pod hrozbou straty výhody splátok. Vychádzal z toho, že medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom boli uzavreté tri samostatné zmluvy, pričom bolo medzi účastníkmi nesporné, že odporca neuhradil cenu za poskytnuté mu služby v rozsahu 562,28 eur. Neplnením svojho záväzku sa súčasne ocitol v omeškaní, z ktorého dôvodu okresný súd priznal navrhovateľovi aj príslušenstvo - vyššie vymedzený úrok z omeškania. Vzhľadom na celkové pomery odporcu tomuto povolil splácať dotknutú čiastku (vrátane príslušenstva) v mesačných splátkach po 60 eur.

Vo zvyšnej časti okresný súd návrh navrhovateľa zamietol. Prihliadal na to, že (celý) nárok má základ v spotrebiteľských zmluvách, v ktorých nesmú byť obsiahnuté ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Bezprostredným predmetom posúdenia boli poplatky za prerušenie poskytovania služby (3 x po 16,50 eur bez DPH) a za obmedzenie poskytovania služby (taktiež 3 x po 16,50 eur bez DPH). Východiskovo okresný súd konštatoval, že poplatky by nemali predstavovať prostriedok na získavanie majetkového prospechu vo forme akejsi „finančnej sankcie“, ale by mali zodpovedať (odrážať) náklady dodávateľa s realizáciou dotknutých úkonov/činností. Na sankcionovanie slúžia iné právne inštitúty. V tomto smere poukázal na to, že pokiaľ je prerušenie poskytovania služieb vykonávané na základe žiadosti klienta/spotrebiteľa, v rovnakom cenníku je spoplatňované „len“ sumou 15,13 eur s DPH. Rôzna výška poplatkov za tú istú

službu podľa okresného súdu znamená v konečnom dôsledku skrytú sankciu, a nie pokrytie reálnych nákladov.

Okresný súd nespochybňoval právo dodávateľa spoplatňovať dotknuté úkony, ale výšku súvisiaceho poplatku považoval za neprijateľnú. Zohľadnil aj svoju rozhodovaciu činnosť vo vzťahu k inému mobilnému operátorovi za obdobnú službu (napríklad spoločnosť Orange, a.s., si za odpojenie účtuje sumu 3,32 eur bez DPH). Mal za to, že ak sú predmetné poplatky účtované samostatne v súvislosti s každou zmluvou, predstavujú zdroj nie malého zisku na úkor spotrebiteľa. Okresný súd zdôraznil, že aj v prípade akceptovania toho, že poplatky všeobecne môžu predstavovať jeden zo zdrojov zisku (v tomto prípade právneho predchodcu navrhovateľa), ich výška výrazne prevyšuje výšku zisku, ktorý možno označiť za primeraný; o to viac, že ide o poplatky určené výlučne pre prípad porušenia zmluvných povinností klientmi. Keďže nešlo o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku, bolo povinnosťou súdu skúmať, či nie je táto podmienka neprijateľná a teda neplatná. Zopakoval, že ide o v podstate „viacnásobné skryté a nezanedbateľné peňažné sankcie“; navyše, popri priznanej zákonnej sankcii v podobe úrokov z omeškania. Okresný súd dodal, že navrhovateľ napriek výzve súdu nepredložil žiadne argumenty o primeranosti poplatkov. Z dôvodu neprimeranosti uvedených poplatkov zároveň určil dotknuté zmluvné podmienky za neprijateľné (§ 153 ods. 4 O.s.p.).

O trovách konania rozhodol tak, že v spore úspešnému navrhovateľovi v zmysle § 142 ods. 2 O.s.p. priznal ich náhradu voči odporcovi v sume 119,78 eur, ktorú výšku trov konkrétne odôvodnil, vrátane jej právneho posúdenia.

Proti tomuto rozsudku vo výroku o zamietnutí návrhu/žaloby vo zvyšnej časti, vo výroku o náhrade trov konania a vo výroku o určení neprijateľnosti zmluvných podmienok podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa alternatívne domáhal jeho zmeny tak, že návrhu bude v celom rozsahu vyhovieť (vrátane náhrady trov konania) a bude vyslovené, že dotknuté zmluvné podmienky nie sú neplatné, alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Nesúhlasil s porovnávaním poplatkov za obdobné služby účtované iným mobilným operátorom, keďže ide o rozdielnu cenotvorbu konkurujúcich si spoločností. Navyše, za obdobnú službu (za odpojenie pre neplatenie) aj spoločnosť Orange, a.s., účtuje poplatok, pričom rozdiel medzi ním a poplatkom právneho predchodcu navrhovateľa nie je „vôbec taký výrazný ako uvádza okresný súd“. Rovnako nie je namieste porovnávať poplatok za prerušenie poskytovania služby na žiadosť účastníka s poplatkom za prerušenia poskytovania služby pre neplatenie, ktorá činnosť zahŕňa i evidenciu neplatieľov, monitorovanie oprávnenosti prerušenia atď. Tvrdil, že ním uplatnené poplatky zodpovedajú reálnym nákladom jeho právneho predchodcu.

Navrhovateľ namietal, že z výzvy okresného súdu nebolo zrejmé, ktoré konkrétne náklady má preukazovať; v tejto spojitosti doplnil, aké (všetky) činnosti operátora sú nevyhnutné v rámci obmedzenia, resp. prerušenia poskytovania služby pre neplatenie. Predloženie cenníka, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou riadne dojednanej zmluvy, preto považoval za dostatočné. Uviedol, že sa jedná o dojednanie ceny, ktoré ani nepodlieha prieskumu z hľadiska § 53 ods. 1 Obč. zák. a ide o legitímny nárok jeho právneho predchodcu. Súčasne však navrhovateľ konštatoval, že dotknuté poplatky neboli súčasťou kalkulácie ceny za poskytnutie dojednanej služby, a teda sú spoplatňované osobitne. Základom týchto poplatkov je pritom porušenie povinnosti druhou zmluvnou stranou, preto nespôsobujú ani nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvy.

Napokon navrhovateľ považoval za nadbytočné vyslovenie neprijateľnosti dotknutej zmluvnej podmienky, keďže ide o záväzok, ktorý oni prevzali od právneho predchodcu. V danej spojitosti tiež namietal, že okresný súd ich neupovedomil, že bude posudzovať neprijateľnosť zmluvných podmienok, čím im mal odňať právo konať pred súdom.

Odporca zostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. (z toho titulu zostal nedotknutým rozsudok okresného vo výroku o uložení povinnosti odporcovi zaplatiť navrhovateľovi sumu 562,28 eur s príslušenstvom, vrátane povolenia splátok) a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) v preskúmvanej časti rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Jednoznačne je potrebné odmietnuť argumentáciu odvolateľa o tom, že cenník (teda aj poplatky za prerušenie poskytovania služby, či za jej obmedzenie) je výsledkom dohody zmluvných strán. Cenník v plnej miere je vytvorený výlučne dodávateľom a konkrétny spotrebiteľ nemá ani najmenšiu teoretickú možnosť ovplyvniť jeho tvorbu, resp. zmeny. Len formulácia v zmluve o tom, že cenník

je jej neoddeliteľnou súčasťou, nerobí z neho riadne zmluvné dojednanie, zahŕňajúce v každom individuálnom prípade návrh tohto „zmluvného dojednaní“, vyjadrenie adresáta návrhu, prípadné rokovanie o cenníku, či jeho jednotlivých položkách. Navyše, samotný cenník predstavuje vyše 40 strán pomerne drobným písmom písaného textu s množstvom najrozmanitejších produktov, ako aj poplatkov k nim sa viažucich. Dotknuté zmluvy o pripojení, či dodatky k nim uzavreté medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom (tiež vyhotovené neakceptovateľnou veľkosťou písma) pritom neobsahujú ani aspoň dostatočne zrejmy konkrétny odkaz na určité jednotlivé odplaty alebo poplatky uhrádzované spotrebiteľom v jednotlivom individuálnom vzťahu.

Obdobne účelovým je tvrdenie odvolateľa o tom, že „dojednanie“ o posudzovaných poplatkoch je dojednaním o primeranosti ceny/o cene hlavného predmetu plnenia. Z vyššie uvedeného opisu obsahu odvolania navrhovateľa je zrejmé, že hoci tvrdí uvedenú okolnosť, bezprostredne sám definuje, že ide o osobitné platby nekalkulované v cene za poskytnuté služby. Nadväzne je nepochybné, že dotknuté zmluvné dojednanie podlieha „súdnej kontrole“ z hľadiska jeho (ne)prijateľnosti pre možné spôsobovanie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán.

Už len tým, že cenník je vytvorený výlučne dodávateľom, je zrejmý výrazný nepomer v pozíciách zmluvných strán. Krajský súd, zhodne s okresným súdom, konštatuje, že svojim charakterom poplatky za prerušenie poskytovania služieb, či ich obmedzenie predstavujú finančnú sankciu voči spotrebiteľovi. Sám právny predchodca navrhovateľa ani len neoznačuje svoj (tvrdený) nárok ako náklady spojené s ..., ale vyslovene ako poplatok, čo v právnom vzťahu (formálne) rovnoprávných subjektov možno kvalifikovať ako synonymum sankcie. Vzhľadom na rozoberané súvislosti reálneho nedojednaní cenníka účastníkmi zmluvného vzťahu ide o skrytú sankciu, ktorá sleduje prioritne nepríjemný profit dodávateľa. Skutočnosťou, že k iniciácii danej sankcie dôjde na základe porušenia povinnosti spotrebiteľom, nemožno ospravedlniť akúkoľvek výšku sankcie.

Hoci navrhovateľ spochybňuje výzvu adresovanú mu okresným súdom ani v rámci odvolania (bez ohľadu na prípustnosť takýchto nových skutočností a dôkazov v zmysle § 205a ods. 1 O.s.p.) neuvádza žiadnu kalkuláciu nákladov, ktorá by preukazovala jeho tvrdenia o tom, že posudzované poplatky odrážajú reálnu výšku výdavkov mobilného operátora s činnosťami súvisiacimi s obmedzením poskytovania služieb, resp. ich prerušením pre neplatenie. To znamená, že navrhovateľ v dotknutých otázkach neunesol tak bremeno konkrétneho (skutkového) tvrdenia, ako ani dôkazné bremeno.

Krajský súd zároveň zdôrazňuje, že z výzvy okresného súdu zo dňa 7.4.2015 (č.l. 42) bolo dostatočne zrejmé, že žiada navrhovateľa, aby dokladoval oprávnenosť účtovaných položiek „prerušenie služby - neplatenie“ a „obmedzenie služieb - neplatenie“, obe v sume 49,50 eur bez DPH „tiež z hľadiska toho, či tieto aj pre svoju výšku nemajú základ v neprijateľných zmluvných podmienkach“. Spojenie „dokladujte oprávnenosť účtovania“ pomerne jasne smeruje k nutnosti preukázania reálnej nákladovosti dotknutých služieb. Ak sa navrhovateľ uspokojil len s odkazom na cenník, sám nedôsledným plnením si procesných povinností zapríčinil následok v podobe (čiastočného) zamietnutia návrhu.

Z popísanej výzvy rovnako dostatočne jasne vyplýva eventualita posudzovania neprijateľnosť dotknutých zmluvných podmienok, čiže neobstojí ani námietka odvolateľa, že nebol o uvedenom upovedomený. Navyše, takáto povinnosť konajúcemu súdu ani z procesného predpisu nevyplýva; naopak, štandardnou súčasťou konania v tzv. spotrebiteľských veciach je/môže byť aj vyslovenie neprijateľnosti určitej zmluvnej podmienky, s ktorou okolnosťou musí dodávateľ, resp. jeho právny nástupca počítvať. Tým, že navrhovateľ mohol v rámci odvolacieho konania namietať predmetný záver okresného súdu, bolo mu v primeranej miere (konanie na súde prvého a druhého stupňa tvorí jeden celok) súčasne umožnené predostrieť vlastnú právnu argumentáciu.

Krajský súd neakceptoval ani námietku odvolateľa o nadbytočnosti vyslovenia neprijateľnosti dotknutej zmluvnej podmienky z toho titulu, že účastníkom konania nie je bezprostredne dodávateľ. Prijatie takéhoto prístupu/výkladu by v konečnom dôsledku mohlo viesť k situácii, že dodávateľia by nároky zo zmlúv uzatváraných so spotrebiteľmi postúpili na tretie subjekty (často krát aj personálne či majetkovo prepojené), v ktorých konaniach by neprichádzalo do úvahy vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Tým pádom aj v budúcnosti by dodávateľia mohli takéto neprijateľné podmienky naďalej používať a uplatňovať nároky z nich plynúce. Z vyššie uvedených súvislostí a konkrétností je zároveň dôvodným záver okresného súdu o neprijateľnosti rozoberaných zmluvných podmienok, resp. zmluvnej podmienky.

Okresný súd vecne správne rozhodol i o náhrade trov konania, keď náležite aplikoval zásadu pomerného úspechu vo veci. Priznaná výška trov nebola spochybňovaná ani jednou zo sporových strán.

O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal. Odvolateľ - navrhovateľ nebol v tomto štádiu konania úspešný, a preto podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. nemá právo na náhradu jeho trov. Naproti tomu odporca si náhradu odvolacích trov vôbec neuplatňoval - § 151 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.